

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра вікової та педагогічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ВК 28 Психологія менеджменту _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
спеціальність _____ 053 Психологія _____
(шифр і назва спеціальності)
овітньо-професійна програма _____ Практична психологія _____
(назва спеціалізації)
освітній ступінь _____ бакалавр _____
(бакалавр/магістр)
інститут, факультет, _____ Психолого-природничий _____
(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни *ВК28 «Психологія менеджменту»* для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки* спеціальності *053 Психологія* за освітньо-професійною програмою *Практична психологія*.

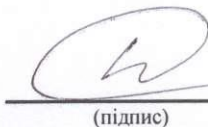
Мова навчання: українська

Розробник: **Березюк Т.П., старший викладач**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вікової та педагогічної психології *

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 7

Завідувач кафедри
вікової та педагогічної психології

(підпис)

(проф. Павелків Р.В.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету за спеціальністю 053 Психологія

Протокол від « 17 » вересня 2019 року № 6

Голова навчально-методичної комісії

(підпис)

(Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Березюк Т.П., 2019

© РДГУ, 2019

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Вибірковий компонент	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>053 Психологія</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 3,0	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		14 год.	
		Самостійна робота	
		72 год.	
Вид контролю:			
	залік		
Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше)			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія менеджменту» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- знання, розуміння предметної області навчальної дисципліни та оволодіння психологічними особливостями процесу менеджменту;
- здатність визначення чіткої мети та завдань навчальної дисципліни в процесі вивчення психологічних принципів управлінських відносин та психологічні закономірностей управлінського процесу та соціально-психологічних механізмів управлінського впливу;
- засвоєння психологічних закономірностей соціальної взаємодії в організації;

- засвоєння знань про психічні якості, які притаманні менеджеру;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними підходами, що використовуються у системі знань психології менеджменту;
- здатність приймати обґрунтовані рішення у процесі управлінських відносин;
- здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях;
- вміння працювати в команді, вдосконалюючи навички міжособистісної взаємодії на основі використання психологічних механізмів, закономірностей, прийомів;
- здатність самостійно збирати, критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- вміння застосовувати методи психологічного дослідження в роботі з персоналом;
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі управлінської діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- вміння виокремлювати основні поняття психології менеджменту як спеціальної галузі психологічної науки;
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, застосовуючи методи вивчення соціально-психологічних досліджень в управлінні соціально-економічними інституціями.

Завдання курсу:

- засвоєння змісту та завдань теоретичних підходів, експериментально-прикладних досліджень в галузі психології менеджменту;
- розуміння змісту основних психологічних закономірностей управлінської діяльності, лідерства та керівництва;
- підвищення рівня управлінської компетентності майбутніх практичних психологів під час опанування ними компонентами психологічної підготовки в галузі соціального управління;
- оволодіння методами психодіагностики в роботі з персоналом організації;
- засвоєння навичок психологічного аналізу роботи та робочого середовища;
- діагностика поведінки працівників в організації;
- аналіз організаційної структури організації та її психологічного змісту;
- вивчення основних методів саморегуляції в роботі керівників;
- оволодіння технологією формування організаційної культури;
- опанування навичками постановки і вирішення дослідницьких завдань в галузі психології менеджменту.

3. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія менеджменту» передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання відповідно до розробленої освітньо-професійної програми «Практична психологія»:

Загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
5. Здатність бути критичним і самокритичним.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
8. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психології менеджменту

Тема 1. Зміст та структура психології менеджменту як галузі знань

Особливості менеджерської діяльності. Витоки розвитку менеджменту. Сутність психології менеджменту. Історія розвитку шкіл управління. Людський фактор в управлінні. Система факторів впливу на поведінку та успішну діяльність в менеджменті.

Тема 2. Наукова проблематика особистості в організації

Соціальна позиція та роль особистості в організації. II концепція «діючої особистості». Роль соціальної позиції працівника як сукупність професійно-кваліфікаційних компетентностей. Поняття «позиція особистості» (А. Адлер,

Ф. Якубчак, І. Кон, В. Мясіщев, Л. Божович та ін.). Соціальне значення особистості в організації. Функціональна роль особистості в колективі. Самооцінка та рівень домагань особистості в управлінських відносинах. Зміст соціальних норм поведінки особистості як об'єкта управління.

Тема 3. Науково-психологічний зміст поняття та психологічний зміст системи управління: лідерство і керівництво в організації

Теорія «рис лідерства» в управлінні. Теорія функцій лідера. Концепція лідерства. Ситуаційна теорія лідерства Ф. Фідлера. Головні положення «ситуаційної теорії» П. Херсі. Кількісна оцінка стилю керівництва К. Вернера.

Психологічні особливості управлінської діяльності. Об'єкт та суб'єкт управління. Соціально-психологічні феномени в системі управлінських відносин. Управління, влада та вплив. Види влади. Джерела влади. Ефективність управління. Основні функції управлінської діяльності. Лідерство і керівництво в організації. Керівник як суб'єкт управління. Типологія стилів керівництва. Індивідуальні стилі керівництва. Типи керівників у практиці вітчизняних ділових стосунків. Якості і риси керівника, що досягає успіху. Причини неуспішного керівництва.

Змістовний модуль 2. Соціально-психологічні особливості менеджменту

Тема 4. Колектив як соціальний об'єкт управління

Відмінність понять «група» і «колектив». Колектив як вища форма організації. Істотні ознаки колективу. Типи поведінки людини в колективі. Відносини між особистостями в групі. Спільна діяльність. Модель групи. Спілкування в групі. Стратомстрична концепція внутрішньогрупової активності (Петровський А. В.). Розвиток групи в колективі. Критерії рівня розвитку групи. Сумісність в групі. Види сумісності в колективі.

Тема 5. Психологія управлінських рішень

Поняття і класифікація управлінських рішень (А. Пригожин). Управлінські (організаційні) рішення: мета, наслідок, поділ праці, професіоналізм. Класифікація, показники управлінських рішень. Процедура ухвалення рішення. Психологічний механізм прийняття рішень. Репродуктивні рішення.

Тема 6. Психологія управлінського спілкування

Сутність, види і функції ділового спілкування. Засоби ділового спілкування. Публічний виступ. Техніка ведення ділових індивідуальних бесід. Форми колективного обговорення проблем. Процес ведення ділових переговорів. Способи ділового спілкування в керівництві. Невербальна комунікація в практиці ділових стосунків.

Тема 7. Діяльність менеджера у попередженні та розв'язанні конфліктів

Класифікація конфліктів, причини їх виникнення. Причини конфлікту (М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі). Способи запобігання конфліктів в процесі управління. Запобігання (профілактика) конфліктів у діяльності менеджера. Методи вирішення конфліктів. Головні стилі вирішення конфлікту (методом Томаса - Кілмена).

Тема 8. Психологія управлінської роботи з колективом

Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкту управління. Психологічні характеристики колективу організації. Управлінський контроль як функція управління. Запобігання виникненню кризових ситуацій. Ортобіоз особистості керівника. Ортобіотика (І. Мечников). Психологічний стрес. Гігієна праці. Гігієна спілкування. Психологічне консультування в управлінні та менеджменті. Кар'єрний коучинг, бізнес-коучинг, коучинг особистісної ефективності та бізнес-тренінги. Тімбілдінг. Відмінність понять «психологічне консультування» та «консалтинг». Управлінське консультування (Л. Е. Орбан-Лембрик). Процес психолого-акмеологічного консультування.

Тема 9. Психологічний імідж організації та фірмовий стиль персоналу

Формування іміджу організації. Психологічна сутність поняття «імідж». Корпоративний імідж. Фактори формування іміджу організації. Формування іміджу персоналу. Самопрезентація. Основні компоненти іміджу ділової людини. Зовнішні та внутрішні чинники формування іміджу. Професіоналізм і компетентність менеджера.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Лк	Пр	Лаб	Сам		Лк	Пр	Лаб	Сам
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи психології менеджменту										
Тема 1. Зміст та структура психології менеджменту як галузі знань	14	2	2	2	8					
Тема 2. Наукова проблематика особистості в організації	14	2	2	2	8					
Тема 3. Науково-психологічний зміст поняття та психологічний зміст системи управління: лідерство і керівництво в організації	11	2	1		8					
Разом за змістовим модулем	39	6	5	4	24					
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні особливості менеджменту										
Тема 4. Колектив як соціальний об'єкт управління	14	2	2	2	8					
Тема 5. Психологія управлінських рішень	14	2	2	2	8					
Тема 6. Психологія управлінського спілкування	14	2	2	2	8					
Тема 7. Діяльність менеджера у попередженні та розв'язанні конфліктів	14	2	2	2	8					
Тема 8. Психологія управлінської роботи з колективом	14	2	2	2	8					
Тема 9. Психологічний імідж організації та фірмовий стиль персоналу	11	2	1		8					
Разом за змістовим модулем	81	12	11	10	48					
ІНДЗ										
Усього годин	120	18	16	14	72					

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст та структура психології менеджменту як галузі знань	2
2	Наукова проблематика особистості в організації	2
3	Науково-психологічний зміст поняття та психологічний зміст системи управління: лідерство і керівництво в організації	1
4	Колектив як соціальний об'єкт управління	2
5	Психологія управлінських рішень	2
6	Психологія управлінського спілкування	2
7	Діяльність менеджера у попередженні та розв'язанні конфліктів	2
8	Психологія управлінської роботи з колективом	2
9	Психологічний імідж організації та фірмовий стиль персоналу	1
	Разом	16

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Людський фактор в управлінні	2
2	Самооцінка та рівень домагань особистості в управлінських відносинах	2
3	Розвиток групи в колективі	2
4	Психологічний механізм прийняття рішень	2
5	Процес ведення ділових переговорів	2
6	Головні стилі вирішення конфлікту (методом Томаса - Кілмена)	2
7	Психологічне консультування в управлінні та менеджмент.	2
	Разом	14

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зміст та структура психології менеджменту як галузі знань	8
2	Наукова проблематика особистості в організації	8
3	Науково-психологічний зміст поняття та психологічний зміст системи управління: лідерство і керівництво в організації	8

4	Колектив як соціальний об'єкт управління	8
5	Психологія управлінських рішень	8
6	Психологія управлінського спілкування	8
7	Діяльність менеджера у попередженні та розв'язанні конфліктів	8
8	Психологія управлінської роботи з колективом	8
9	Психологічний імідж організації та фірмовий стиль персоналу	8
	Разом	72

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти виступає формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей останніх через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується у вигляді реферату з даної дисципліни.

При написанні реферату слід пам'ятати, що дане дослідження являє собою виклад у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні наукового матеріалу за конкретним змістом заявленої тематики і є результатом самостійного вивчення здобувачем вищої освіти науково-методичних робіт.

Зміст роботи виконується згідно основних вимог до структури й оформлення реферату з дисципліни «Психологія менеджменту». Робота складається з титульного аркушу, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури та додатків (за необхідності).

Здобувач вищої освіти у рефераті стисло, логічно й аргументовано викладає зміст і результати досліджень. У висновках узагальнюються відповіді на кожне завдання роботи, зазначене у вступі. Наводиться практичне значення отриманих результатів.

Обсяг основного тексту реферату складає 15-30 сторінок.

Під час захисту реферату на критерії оцінювання впливають наступні фактори:

- чітко побудований зміст роботи;
- висвітлення та обґрунтування актуальності теми;
- грамотно сформульована мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставлених цілей;
- визначення об'єкту, предмету та методів дослідження;
- формування й узагальнення висновків;
- надання відповідей на додаткові запитання.

Перелік тем рефератів:

1. Психологія менеджменту як галузь психології.
2. Поняття «психологія управління» і «психологія менеджменту».
3. Основні напрямки наукових досліджень з психології.

4. Групові феномени: соціальна фасилітація, соціальні лінощі, деіндивідуалізація.
5. Стадії розвитку групи.
6. Зміст поняття «неформальна група в організації» та вплив неформальних груп на роботу організації.
7. Поняття управлінських здібностей як одного із видів спеціальних здібностей.
8. Суть психофізіологічного, психологічного і соціально-психологічного підходів до вивчення управлінських здібностей.
9. Феномен керівництва.
10. Модель структури управлінських здібностей успішного керівника.
11. Сутність довготривалої та ситуативної готовності і до управління.
12. Відмінність та спільне між поняттями «стиль керівництва» та «стиль управлінської діяльності».
13. Зміст авторитарного, демократичного та ліберального стилю керівництва.
14. Керівник як центральна ланка в системі організаційних виробничих відносин.
15. Зміст загальних і спеціальних якостей, необхідних для успішного здійснення управлінської діяльності керівника.
16. Класифікація типів менеджерів в американській діловій культурі.
17. Характеристика типів управлінців в організації вітчизняних ділових стосунків.
18. Сутність поняття «професійна компетентність».
19. Алгоритм процесу делегування повноважень.
20. Критерії класифікації управлінських рішень та їх види.
21. Суть тривимірної моделі типу особистості працівника.
22. Характеристики та особливості ефекту групового мислення.
23. Поняття «команда». Загальна характеристика основних моделей команд.
24. Поняття «комунікативний бар'єр» та шляхи його подолання.
25. Особливості стосунків із підлеглими низової ланки управління.
26. Техніка ведення ділових переговорів.
27. Причини ділових і міжособистісних конфліктів.
28. Західна практика прогнозування і розв'язання конфліктних ситуацій.
29. Формування фірмового стилю як провідної ідеї організації.
30. Інтегральна структура психологічної служби організації.

11. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
 МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
 МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. Методи оцінювання

МО1 – екзамени;
 МО2 – усне або письмове опитування;
 МО3 – колоквиум;
 МО4 – тестування;
 МО5 – командні проекти;
 МО6 – реферати, есе;
 МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
 МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
 МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування можуть бути:

- екзамени;
- комплексні екзамени;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах;
- інші види індивідуальних та групових занять.

14. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
33-59	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

	повторного складання	повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота										Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						ІНДЗ		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		25	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль - 15			Модульний контроль - 15								

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

16. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до написання реферату.
3. Практикум для проведення практичних та лабораторних занять.

17. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Базова

1. Баклицький І. О. Психологія праці: підручник / І. О. Баклицький. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 655 с.
2. Бутко М. П. Теорія прийняття рішень : підручник. / М. П. Бутко, І. М. Бутко, В. П. Мащенко та ін. — К. : "Центр учбової літератури", 2015. — 360 с.
3. Геберт Д., Розенштиль Л. фон. Организационная психология. Человек и организация. — Харьков: Издательство «Гуманитарный Центр», 2006. — 624 с.
4. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов — СПб.: Питер, 2001.
5. Занковский А. Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов по специальности «Организационная психология». — 2-е изд. — М.: Флинта: МПСИ, 2002. — 648 с.
6. Кравець І. М. Управління трудовим потенціалом : навчальний посібник / І. М. Кравець. — Хмельницький: ФОП Цюпак А.А., 2015. — 424 с.
7. Кулініч І. О. Психологія управління: навч. посіб. / І. О. Кулініч — К.: Знання, 2008. — 292 с.
8. Кабаченко Т.С. Психология управления: Учеб-ное пособие. — М.: Педагогическое общество России, 2000. — 384 с.
9. Лозниця В. С. Психологія менеджменту – К., 2000.

10. Мороз О. С. Управління людськими ресурсами: навчальний посібник / О. С. Мороз; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2015. – 324 с.
11. Мучински П. Психология, профессия, карьера. – 7-е изд. – СПб.: Питер, 2004.
12. Новак В. О. Організаційна поведінка: підручник. / В. О. Новак, Т. Л. Мостенська, О. В. Ільєнко. – К.: Кондор-Видавництво, 2013, - 498 с.
13. Никифорова Г. С. Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности: учеб. пособие / Под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. - СПб.: Речь, 2003. - 448 с.
14. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 568 с.
15. Орбан-Лембрик Л. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник / Л. Б. Орбан-Лембрик — К.: Академвидав, 2005. — 448 с.
16. Петруня Ю. Є. Прийняття управлінських рішень. Навч. посіб./ Ю. Є. Петруня, В. Б. Говоруха, Б. В. Літовчен – 2-ге вид. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 216 с.
17. Почебут Л. Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учебное пособие. СПб.: Речь, 2002. – 298 с.
18. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: Навчальний посібник. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учбової літератури, 2009. - 192 с.
19. Урбанович А. А. Психология управления: Учебное пособие.— Мн.: Харвест, 2003. — 640 с.
20. Ходаківський Є. І. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 664 с.
21. Чередниченко И. П., Тельных Н. В. Психология управления / Серия «Учебники для высшей школы». — Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. — 608 с.
22. Федулова Л. І. Менеджмент організацій: Підручник / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2004. - 448 с.
23. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. – 8-е изд. – СПб.: Питер, 2003.
24. Шаповалов В. И. Теоретико-методологические основы психологии менеджмента : учебное пособие / В. И. Шаповалов. – Саратов: Издательство . «Вузовское образование», 2017. – 200 с.

Допоміжна

1. Барташев А. В., Алексеева И. Ю., Майорова Е. В. Диагностика профессионально важных качеств. – СПб.: Питер, 2007.
2. Власов П. К. Психология замысла организации – Харьков, 2003.
3. Дахно І. І. Ділова кар'єра. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. - 528 с.
4. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций. – К., 1993.
5. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Пер. с нем. – Х.: Изд. «Гуманитарный центр», 2003.

6. Кирхлер Э., Родлер К. Управление в организациях / Пер. с нем. – Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2003, -- 128 с.
7. Кирхлер Э., Хельц Э. Дизайн работ в организациях. Пер. с нем. - Х.: Изд. «Гуманитарный центр», 2003.
8. Кляйнман М. Ассесмент-центр. Пер. с нем. – Х.: Изд. «Гуманитарный центр», 2004.
9. Магура М. И., Курбатова М. Б. Оценка работы персонала. – М.: ООО «Журнал «Управление персоналом», 2005.
10. Макгрегор Д. Человеческий фактор и производство // Социологические исследования, 1995, № 1, – с. 146-151.
11. Мастенбрук У. Управление конфликтными ситуациями и развитие организации. — М., 1996. — 256 с.
12. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации / Пер. с англ. – СПб: Питер, 2001.
13. Молл Е. Г. Планирование своей карьеры руководителем // Вопр. психологии. – 1998. – № 3. – С. 85-91.
14. Мюллер А. П., Кизер А. Организационная коммуникация. – Харьков, 2005. – 438 с.
15. Ньюстром Дж. В, Дэвис К. Организационное поведение. – СПб: Питер, 2001.
16. Огнев А. С., Гончаров Ю.Н. Рабочая книга организационного психолога: Учебное пособие. – Воронеж, 2000. – 299 с.
17. Организационная психология / Под ред. Г.В. Суходольского. – Харьков: Издательство «Гуманитарный Центр», 2004. – 256 с.
18. Организационная психология. Хрестоматия / Сост. и общ. ред. Л. В. Винокурова, И. И. Скрипюка – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
19. Очерки организационной психологии / Под общ. ред. А.С. Огнева. – Воронеж, 1998.
20. Практикум по психологии менеджмента: учеб. пособие / Под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. – СПб.: Речь, 2003.
21. Практическая психология для менеджеров. – М.: ИНФРА, 1996.
22. Пригожин А. И. Деловая культура: Сравнительный анализ // Социологические исследования, 1995, № 9. — С. 74-80.
23. Рабочая книга практического психолога: Пособие для специалистов, работающих с персоналом / Под ред. А. А. Бодалева, А. А. Деркача, Л. Г. Лаптева. – М., 2001. – 640 с.
24. Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера. Навч. посібник. / Л. І. Скібіцька – К.: Центр учбової літератури, 2010. -360 с.
25. Свенцицкий А. Л. Психология управления организациями. — СПб., 1999. — 176 с.
26. Свергун О., Пасс Ю., Дьякова Д., Новикова А. HR-практика. Управление персоналом: Как это есть на самом деле. – СПб.: Питер, 2005.
27. Снетков В. М. Психология коммуникации в организациях. – М.: Институт Общегуманитарных Исследований, 2002. – 192 с.

28. Спивак В. А. Организационное поведение и управление персоналом. – СПб. Питер, 2001.
29. Трофімов Ю. Л. Інженерна психологія: підручник. / Ю. Л. Трофімов. – К.: Либідь, 2002. - 264 с.
30. Фетискин Н. П., Козлов В. В., Мануйлов Г. М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. – М., Изд-во Института психотерапии, 2002.
31. Филонович С. Р. Лидерство и практические навыки менеджера. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 288 с.
32. Фраймут Й. Страх в работе менеджеров / Пер. С нем. – Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2005. – 416 с.
33. Ходкинсон Дж., Сперроу П. Компетентная организация: Психологический анализ процесса стратегического менеджмента. – Харьков: Гуманитарный Центр, 2007. – 392 с.
34. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера: Навч. посіб. / Г. Л. Чайка – К.: Знання, 2005. - 442 с.
35. Шейнов В. П. Как управлять другими. Как управлять собой: Искусство менеджера. – Минск, 1997.
36. Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе. – СПб.: Питер, 2003. – 222 с.
37. Щекин Г. Организация и психология управления персоналом. – К.: МАУП, 2002.

18. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
2. <http://www.psy.msu.ru>.
3. <http://psylib.kiev.ua/>.
4. www.psychology.net.ru.
5. <http://www.psychology-online.net>.
6. <http://psychology-naes-ua.institute>

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____
(підпис) (прізвище та ініціали)